

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2026-03-12

Närvarande: F.d. justitieråden Karin Almgren och Sten Andersson samt justitierådet Jonas Malmberg

Slopat matkrav för serveringstillstånd

Enligt en lagrådsremiss den 26 februari 2026 har regeringen (Socialdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i alkohollagen (2010:1622).

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av ämnesrådet Annette Norman och kanslirådet Paula Ericson.

Förslaget föranleder följande yttrande.

Förslaget till lag om ändring i alkohollagen

8 kap. alkohollagen innehåller bl.a. bestämmelser om serveringstillstånd. Utgångspunkten finns 1 § första stycket; serveringstillstånd krävs för servering av spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker och av alkoholdrycksliknande preparat.

Kapitlet innehåller därefter ett antal förutsättningar för att tillstånd ska ges. I 15 § första stycket anges sålunda att det för s.k. stadigvarande servering till allmänheten krävs bl.a. att serveringsstället har ett eget kök i anslutning till serveringslokalen samt tillhandahåller lagad eller på annat sätt tillredd mat. Enligt tredje stycket i samma paragraf får tillfälligt tillstånd för servering till allmänheten meddelas om serveringsstället tillhandahåller tillredd mat. Detsamma gäller tillstånd för servering i slutet sällskap. Enligt fjärde stycket får dock tillstånd för servering av starköl, vin och annan jäst alkohol dryck i foajéer till teater eller konsertlokal under paus i föreställning eller konsert meddelas utan krav på matsservering.

Lagrådsremissens förslag innebär att 8 kap. 15 § upphävs. De särskilda krav för att meddela serveringstillstånd som finns i paragrafen kommer därmed inte att gälla. I punkten 3 i övergångsbestämmelserna anges att serveringstillstånd som har meddelats före ikraftträdandet fortfarande gäller.

Enligt Lagrådets mening är det förhållandet att serveringstillstånd framdeles kan meddelas utan de begränsningar som hittills har följt av 8 kap. 15 § inte ägnat att påverka giltigheten av redan lämnade tillstånd. Det följer av allmänna förvaltningsrättsliga principer och att uttrycka det i en särskild övergångsbestämmelse är enbart ägnat att förvirra. Det sagda talar för att övergångsbestämmelsen bör utgå.

Möjligen är syftet med övergångsbestämmelsen i stället att uttrycka att de begränsningar som har tagits in i ett meddelat serveringstillstånd gäller även sedan den nya lagstiftningen har trätt i kraft. I den mån sådana begränsningar motsvarar vad som hittills har reglerats i 8 kap. 15 § kan emellertid en på detta sätt tolkad övergångsbestämmelse komma att stå i strid med det förenklingssyfte som ligger bakom förslaget; verksamheten skulle fortfarande vara underkastad de begränsningar som enligt

lagstiftarens mening inte längre bör gälla. En bestämmelse med denna innebörd synes inte heller ligga i linje med de bedömningar som har gjorts i det förslag från Förenklingsrådet som ligger till grund för lagrådsremissen.

Lagrådet anser därför att behovet och lämpligheten av punkten 3 i övergångsbestämmelserna bör övervägas ytterligare.

I lagrådsremissen föreslås också ändringar i 8 kap. 8 §. I den paragrafen finns särskilda bestämmelser om servering av folköl. Dessa innebär bland annat att den som avser att bedriva servering av folköl ska anmäla verksamheten hos den kommun där serveringen ska ske. Enligt paragrafens nuvarande lydelse krävs att verksamheten sker i utrymmen som är avsedda för stadigvarande verksamhet med livsmedel ”och där mat serveras samtidigt”. I lagrådsremissen föreslås att kravet på matsservering tas bort.

I punkten 2 i övergångsbestämmelserna anges att en anmälan om servering av folköl enligt 8 kap. 8 § som har gjorts före ikraftträdandet fortfarande gäller.

Enligt Lagrådets uppfattning väcker punkten 2 samma slag av frågor som punkten 3. Lagrådet anser att även behovet och lämpligheten av denna punkt bör övervägas ytterligare.